

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštni predel 290.

Depisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Ček. račun 13.562.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka
Din 2.—, mesečno Din 4.—,
celoletno Din 48.—. Za član-
ne izvod po Din 1.—.

Oglaš po ceniku.

Telefon šte. 3478.

V novem letu smo.

ko pogledamo nazaj, v leto 1929, vidimo mnogo križev na poti, po kateri smo hodili. Takih križev — naše trpljenje in zatajevanje predstavljajočih, je na tej cesti mnogo. A vendar... poleg teh križev vidimo tudi šopke rdečih nageljnov. Vaša zavest je v njih, naš organizacijski smisel. In ta zavest, ta organizacijski smisel v nas in naših organizacijah, ki so postale že močan faktor in ki še vedno gredo naprej in navzgor, je tak, da nam vzbuja ponos in utrjuje naše delovanje. Tisti šopki rdečih nageljnov poleg križev trpljenja in zatajevanja so košati, razcveteni in mnogo jih je.

In sedaj, ko smo pogledali naprej, na še nevidno pot 1930. leta, dvigamo glavo zavestno kvišku in naše mišice so napete. Zakaj mi gremo naprej, mi gremo naprej... Naša pot je razvoj, naša pot je misel duha, naša pot je ustvarjanje boljše bodočnosti, pravice in človeškega dostojanstva.

Ves širni svet, hote ali ne hote priznava, da je delavstvo postalo v dvajsetem stoletju važen činitelj v javnem življenju. Dogodki ne morejo iti preko njega in mimo njega, a če se zgodi kak slučaj — izjema potrjuje pravilo — ni to v škodo delavstva. Delavstvo ne izgublja ničesar, ker velikih duhovnih sil, ki so v nas, ne more nikdo spraviti s sveta, ali jih potisniti v kakšen kot pozabnosti.

Ko pregledujemo liste koledarja za leto 1930, vemo že naprej in smo prepričani, da naša pot tudi tu ne bo lahka. Tudi tu bodo križi vzrastli, a vemo pa in prepričani smo, da bo vzcvetelo še mnogo več šopkov rdečih nageljnov.

Plamen človeškega dostojanstva, plamen prave pravice, plamen boljše bodočnosti je zmagovitejši. Naj še bo kača z železno ali jekleno čelado na tehničar, plamen napredka in nove dobe jo umore.

Zato sodružice, sodrugji, stopajmo samozavestno po začeti cesti.

V nas je prerojenje človeštva.

Pozdravljeni...

»DELAVEC«.

Odprto pismo

Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

1. Ali hoče naslovna zbornica objasniti svoje stališče v vseh v delodajalski spomenici na ministra stavljenih vprašanjih javno?

2. Ali hoče zavrniti vtikanje gospodarskih krogov v poslovanje enakopravne in avtonomne Delavske zbornice?

3. Ali se vobče strinja z zgoraj iznešenimi predlogi gospodarskih korporacij?

Razčistimo pojme, da se bomo medsebojno poznali v bodoče.

Zagorje ob Savi, dne 8. jan. 1930.

Melhijor Čobal, predsednik Del. zb.

Skromne želje delodajalcev.

Naši delodajalci imajo silno skromne želje, kadar zahtevajo revizijo delavske zakonodaje.

Zahtevajo samo, da naj se sprejme pri reviziji v nove zakone nekoliko nepomembnih in malenkostnih izprememb in dopolnil.

Na primer:

Stojmo na straži, da nam ne poslabšajo naše zakonodaje. Posebna izdaja „Delavca“ od 3. januarja nam je razkrila naskok poslodavcev na betvice delavskih pravic.

Gradimo naš dom, to je, „Cankarjevo družbo“! — Delajmo, da bo štela letos 10.000 članov. Vsak izmed nas, ki se imenujemo delavci, mora biti član. Letošnje knjige bodo namreč še lepše, kakor so bile lani. Odštejte poverjenikom članarino 20 Din.

a) da sme delodajalec brez opovedi ob vsakem času ponoči ali podnevi vreči delavca iz delavnice in da bi mu ne bilo treba izplačati niti njegovega zaslužka;

b) da mora vsak delavec in nameščenec delati toliko ur in po taki ceni, ki mu jo določi delodajalec.

Delavec ali nameščenec, ki bi se temu protivil, bi se moral razglasiti za upornika in izročiti pristojnim oblastem v nadaljnje postopanje;

c) da se odpravijo vse ustanove kakor so delavske zbornice, borze dela, delavska sodišča, inspekcije de-

la itd., ter da se delavcem in nameščencem najstrožje prepove vsaka tožba ali pritožba proti delodajalcu.

Take so te malenkostne izpremembe, ki so navedene pod a), b) in c); to je vse, kar zahtevajo naši delodajalci, da se uvrsti v zakone pri njih reviziji. In nič več!

In sedaj se mora človek res z začudenjem vprašati, zakaj naši delavci uganjajo tako alarmiranje in ogorčen odpor proti vsaki reviziji, ko so vendar želje delodajalcev tako očitno — skromne!...

B. (Radn. Nov.)

O arbitražnih sodiščih.

Vlada je vzela v svoj program v pogledu revizije delavske zakonodaje tudi ustanovitev arbitražnih sodišč v mezdnih sporih. Zato naj spregovorimo v naslednjem nekoliko o tej instituciji.

Vsak, kdor ima opravka z mezdniimi spori, bo potrebo take institucije lahko uvidel. Kako se vrše danes mezdni spori? Če nastane v kakem podjetju mezdno gibanje, ga poskušajo zaključiti običajno strokovne organizacije s kolektivno pogodbo. Kjer pa strokovna organizacija v tozadevnih pogajanjih ne uspe, ima pred seboj dve poti. Ali to, da poudarka delavskim zahtevam s proglasitvijo stavke, ali to, da zaprosi za intervencijo še Delavsko zbornico ali Inspekcijo dela. Običajno gredo organizacije najprej drugo pot, tako da ostajajo sredstva samopomoči kot tretje in zadnje sredstvo. Ako pride Delavska zbornica ali Inspekcija dela v položaj, da posreduje, mora ponoviti pravzaprav le to, kar je poskušala že strokovna organizacija. Poizkusiti mora pridobiti podjetnika za to, da pristane prostovoljno na delavske želje in predloge. Delavske zbornice store to morda lahko z večjo avtoriteto, kakor strokovne organizacije. Inspekcija dela še z večjo avtoriteto, kakor Delavska zbornica, toda bistveno drugih sredstev obe ti instituciji v mezdnem sporu nimata, kakor strokovne organizacije. Dostikrat se zgodi, da bi inspektor dela delavstvu rad pomagal, ker vidi upravičenost njegovih zahtev. Naleteva pa na strani podjetnika na odklonilno stališče. V takem slučaju je inspekcija dela, čeprav je državna oblast, brez vsake moči.

Tu je tista točka, kjer naj bi arbitražna sodišča sedanje stanje izboljšala. Arbitražna sodišča naj bi imela moč, da bi izrekla v vprašanih mezdne razmerja lahko tudi razsodbo, katera bi bila obvezna za obe strani.

Institucija arbitražnih sodišč ni nova. Že davno pred vojno je bila vpeljana v avstralskih državah. V povojni dobi pa so vpeljale arbitražna sodišča v večjem ali manjšem obsegu skoro vse kulturne države. Ta arbitražna sodišča imajo pa nekoč fakultativen karakter, to se pravi, razsodba sodišča je obvezna za obe strani le v tem slučaju, ako na raz-

sodbo obe strani v naprej pristane. Po drugod pa so sodišča prisilna in neodvisna od tega, da se jim obe strani podvržeta.

Z delavskega stališča je treba institucijo arbitražnih sodišč pozdraviti. Način, kako se rešujejo danes mezdni spori, je do skrajnosti primitiven. On se da primerjati z iskanjem pravice, ki jo je nudilo v časih slabe razvite pravice pravo močnejšega. Stavka delavstvu ni sama sebi namen. Ona je nezaželjena, a vendar skrajno potrebno sredstvo tam, kjer ni nobene druge pomoči. To sredstvo je tako dolgo potrebno, dokler gleda država na mezdne boje le kot nevtralni opazovalec, ki se v nobenem slučaju ne vmešavati. Ta vloga države je sicer skrajno čudna. Ako se dva državljana sporečeta, razsoja v malenkostnih osebnih žalitvah cel državni aparat. Ako pride do težkih interesnih konfliktov, kakor jih predstavlja vsako mezdno gibanje, kjer stoji na tehtnici zdravje in življenje tisočih državljanov, in ki so morda za razvoj celokupnega narodnega gospodarstva izredno važni, gleda država na take boje kot nevtralni opazovalec. Jasno je, da delavstvo ne more biti mnenja, da je taka vloga državne oblasti v načelu pravilna. Ono mora biti v načelu za institucijo arbitražnih sodišč.

Takoj pa je treba vedeti, da izvedba te institucije ni lahka in da je treba izpolniti mnogo predpogojev, ako naj ima ta institucija za delavstvo kak praktičen uspeh. Ne moremo si prav predstavljati, kako naj arbitražno sodišče posluje, ako se obenem ne odredi, da za arbitražna sodišča takozvane poslovne tajnosti ne morejo obstojati. Sodniki teh sodišč morajo dobiti vpogled v poslovne knjige. Že če podčrtamo ta samo ob sebi umeven pogoj, bomo videli, pred kako veliko nalogo se je postavila naša vlada, ako hoče arbitražna sodišča tako organizirati, da bodo imela kak pomen. Druga težkoča je v tem, kako izsiliti upoštevanje pravoreka arbitražnih sodišč. Taka razsodba je povsod, kjer regulira gospodarstvo privatna inicijativa, le težko izvedljiva. Težko je siliti delavca, da dela v določenem podjetju za določeno mezdo. Še težje je pa prisiliti delodajalca, da izplačuje mezde v oni višini, ki jo določi arbitražno so-

dišče. Nemogoče seveda ni ne eno ne drugo, vendar je mogoče dati arbitražnemu sodišču le takrat dovolj ostra sredstva na razpolago, če vlada v vsej javnosti zavest, da tvori vse narodno gospodarstvo nerazdružljivo enoto in da gospodari podjetnik v svojem podjetju ne v lastnem imenu, temveč kot mandatar skupnosti.

Iv. Vuk:

Sličice iz delavskega življenja.

Velika soba je bila polna dima in zrak v nji je bil nasičen nečesa napetega, pričakujočega... Ljudje v sobi so stali strnjeni v polkrogu, odkritih glav, kakor v cerkvi in poslušali govornika, ki je stal pri majhni štirioglati mizi in govoril. Na odprtih očeh vseh se je videlo, da nape-to pričakujejo konca. In v tisti nape-tosti pogledov se je svetilo sedaj odobravanje, sedaj nejevolja, sedaj prikrita bojazen... v nekaterih je bliskala odločnost, v nekaterih se je potuhnila neodločnost... Govornik pa je končaval svoj govor:

»Sestali smo se, ker se nas sili delati čezurno delo zaštonj. Mezde so majhne, tista urnina 3 Din, 3.50 in 4 Din se nam priznava za osem-urnik in se nam za te ure izplačuje. Delati pa moramo 10 ur, včasih celo enajst in dvanajst ur... A vseeno se nam plača za vse to samo štiriin-dvajset dinarjev, osemindvajset di-narjev, dvaintrideset dinarjev... A doma žena in otroci te dinarje obra-čajo, da vsaj nekoliko nasitijo sebe, da kupijo drv in premoga, da plača-jo stanovanje... mokro luknjo... da meni pripravijo krepčila za dru-gi dan. A obleka? Kje je ona? Knji-ge?«

»Kaj knjige,« se sliši zamolklo mrmranje. »Kruha... Knjig se ne naješ.«

»Da,« je povzel govornik. »Knjig se ne naješ. Oči jih ne vidijo, če je žledec izsušen, če otrok gladi roko in šepeče: 'Očka, ali bo kruhek'? In vendar: Tudi knjige so kruh. Duševni kruh. In če je duša lačna, če so naši možgani prazni, kdo je, ki nam dopove, da smo našega gladu in neplačanih nadur sami krivi? Mar tisti, ki nam ne da knjig?«

Zamrmralo je po sobi:

»Tisti ne; zakaj nam ni dobro imeti knjig. Luč razgrinja temo. Ni pa dobro za vsakega, če našo temo razgrinja luč.«

»Čakal sem teh besed, sotrpini,« je vzkliknil govornik. »Čakal sem jih in glej, iskra je padla in v naši temi se je zablistalo. Zbrali smo se, da si povemo svoje težnje. Ali ni-smo se zbrali samo, da si jih potožimo, nego da si povemo, kakšna je pomoč in kje je tista pomoč.«

Utihiil je za trenutek in njegov pogled je šel po navzočih, se dotikal njih napetih mišic na obrazih, njih napetih ušes in od nestrpnosti izbu-ljenih oči.

Nikdo se ne zgane. Kakor kipi iz kamna stoje in gledajo v govornika. Le stisnjene pesti pričajo, da kipi v prsih, da išče nekaj izhoda.

Govornik je dvignil roke in jih razširil:

»Treba rešiti. Naš 'jaz', 'jaz' vsa-kega izmed nas naj postane mar-morni kamen. In iz teh vseh 'jazov' zgradimo zgradbo. In ta zgradba bodi moč, ki pove tistim naše za-hteve, kateri žive in so bogati od našega dela ter jih prisili, da jih iz-polnijo.«

Še so bile roke govornika raz-širjene, še se niso zaprla njegova

usta, kar je bruhnilo kakor orkan iz mišičastih prsi:

»Organizirajmo se! To bodi naša zgradba, tista, ki nam zboljša naš suženjski položaj!«

Tam v predzadnji gručici pa je zakričal krepak glas:

»Ta naša zgradba, zidana iz naših, jazov, naj nosi mogočno ime: 'MI'!«

In stopil je k mizi, k govorniku, in vprašal:

»Bodi tako, sodrug!«

Govornik je spustil razširjene

roke, pogledal v oči sodrugu in rekel z glasom, ki je drhtel pod vtisom dogodka:

»Čakal sem teh besed, sotrpini! Mi vsi skupaj bodimo eno, bodimo 'MI', ne majhen, neodločen, nezaveden, nego velik 'MI', ki nam pribori dostojanstvo človeka. Zakaj vsak je svoje sreče kovač, pravi pregovor. Ne kuje mu je noben tretji, nikdo, razen če jo kuje sam. Zato kujmo vsi kakor eden. Vsi kujmo za enega, eden naj kuje za vse, dosedanjí 'jaz', ta majhen, neznan, nepriznan in nespoštovan naj izgine.«

Podal je roko pri mizi stoječemu in stresla sta si jo močno in samozavestno. In pristopali so eden za drugim, vsi, si stiskali roke brez besed, a krepko. In njih imena, njih 'jazi' so se pečatili na papir drug pod drugega, kakor je navada, če se piše. In iz teh imen, iz teh 'jazov' je nastajala gora, pečina, nastajal je velik, močan 'MI'.

In zgodilo se je tiste dni, ko se je pojavil velik 'MI' pred tistimi, ki so dajali za deseturno delo štiriin-

dvajset dinarjev, osemindvajset dinarjev, dvaintrideset dinarjev, da je bilo tudi plačano čezurno delo.

»Korak za korakom,« je pobožal eden od tistih, ki so sezidali 'MI', svojega sinčka, ko je prišel zvečer domov ter mu odrezal košček kruha kakor vedno. Samo da je bil ta košček kruha naenkrat večji. In sinček, ko je vgriznil v tisti košček, se je sladko nasmejal.

Oče pa je ves ganjen zašepetal še enkrat pri sebi:

»Korak za korakom...«

STROKOVNI VESTNIK.

Vsled pomanjkanja dela začasno ustavljena tovarna.

Ravnateljstvo Kranjske industrijske družbe je dne 2. januarja 1930 obvestilo glavnega zaupnika delavstva, da je vsled pomanjkanja naročil primorana ustaviti obrat v celi tovarni valjarne Javornik, za dobo 14 dni ali pa še cel mesec in da ako se v naročilih do kratkega ne spremeni položaj, da grozi isto delavstvu tovarne na Savi, za ves obrat žičarne in žične valjarne.

Od kod naenkrat ta kriza, se točno ne ve, verjetno je pa, da je temu vzrok to, da je predvidena carinska revizija in da trgovci, ki naročajo blago, računajo z znižanjem cen železa. Toraj borba in spekulacija dveh kapitalistično križajočih interesov, delavstvo pa naj vsled tega posnema v tem zimskem času brezposelnosti medveda in naj se zabuba, potem pa, ko bode spet volk sit in ovca cela, potem se bode pa zopet na vse pretege delalo in morda se bodo delavci topli še za nadure.

Delavstvo K. I. D. je s tem postavljeno zopet enkrat pred eno težko preizkušnjo, sočasno pa še pred eno bridko razočaranje, ki se je pa že tolikokrat ponovilo, a žal med delavstvom sočasno tolikokrat tudi pozabilo, mesto, da je iz vseh sličnih pojavov delavstvo napravilo jasnost sebi, kaj je kapitalistični način gospodarstva, ki prehaja iz krize v krizo in vsled te krize najbolj trpi vedno le delavstvo. Saj Kranjska industrijska družba, ako hoče in ona hoče še nadalje obratovati, vendar ne more brez delavcev, to bi naj si delavstvo vendar uteplo v glavo. Ta resnica pa prihaja do izraza seveda le v solidarnosti vsega delavstva in tega pa iša še vedno ni. Sedaj je tu gorje in sedaj je prepozno klicati ne vem kakšne vse svetnike na pomoč, ker za vse take slučaje je treba biti vedno pripravljen, ker se bodo še vedno več ali manj ponavljali, saj nič novega ni v vsem tem, stvar je čisto naravna v vsej svoji brutalnosti.

Kolikokrat se je zaman poučevalo delavce o vsem tem in jih vabilo v skupnost, v pripravljenost, toda smejali so se zaupnikom, češ, kaj mi če organizacija; seveda bo pa sedaj vsak in pred vsem tudi tisti, ki niti ni opravičen česa pričakovati od organizacije, kričal: no, sedaj naj nam pa pomagajo organizacija. Toda ne tako, organizacija bo pomagala le vsem tistim, ki so si za to pridobili sami svoje pravice; za neorganizirane naj pa bog skrbi. To smo vedno pravčasno naglašali ter povdarjali vsem, toda za mnoge zaman, ki naj pa vendar vsaj sedaj spoznajo vso bridko resnico. Tajnim silam, ki se tako igrajo z življenjem delavcev in njih družin, bo kos le enotna, sklenjena solidarnost delavstva v enotni organizaciji ob zavednosti organiziranega discipliniranega delavstva. Kovinarji smo za to vprašanje sklicali v nedeljo, dne 5. jan. člansko zborovanje, na katerem se je razpravljalo o tem slučaju in ukrenilo, česar se ukreniti da; vsemu delavstvu pa naj bo to konkreten opomin za današnje čase, da je

življenska važnost biti strokovno organiziran in to stalno, kajti le sklenjena organizacija bo kos takim težkim pojavom kapitalističnih kriz in spekulacij. Vsi pa, ki ste organizirani od zaposlenih pri KID, glave pokonci brez obupa, za nas to ni nič novega; vztrajno naprej in porabite sedanji prosti čas za pojačanje smisla za organizacijo in za bodočo obrambo množice vrste solidarnih.

Kovačev Božič

so letos kovinarji priredili v veliki dvorani Delavske zbornice. Prireditve sama je ne pričakovano sijajno uspeša. Udeležba je bila tako velika, da se je pokazalo, da je dvorana za prireditve kovinarjev mnogo premajhna. Na sporedu je bila živa slika »Kovač pri delu« z deklamacijo. Kovača je prednašal s. Skuk. Po končani deklamaciji je predsednik podružnice »Moste« v imenu odbora obdaril 125 otrok. Darila so obhajala iz volnenih jopic, ki so bile nabavljene pri tvrdki Franzl, slaščic in drugih

skočili na pomoč ter s tem napravili veselje tudi onim otrokom, ki vsled slabo situiranega položaja svojih staršev niso imeli prilike praznovati Božič doma v krogu svoje družine, kakor tudi onim, ki so s svojim sodelovanjem in zbiranjem daril pripomogli, da je ta božičnica tako krasno potekla, najiskrenejšo zahvalo.

V imenu prireditvenega odbora SMRJ, podružnica Moste:

Alojz Bešler.

Stropnik Altonz.

Med sotrugli v Zenici v Bosni.

Sotrugli so si v Zenici tudi vpostavili organizacijo, toda, kakor smo že omenili, sta ob tem boju za organizacijo postala že v prvih dneh kot žrtve predsednik sotrug Vinko Previšič in tajnik Jonjić Franjo. Vse dosedanje intervencije so ostale brez uspeha in se ne ve do sedaj, če se je že kaj spremenilo. Delavstvo ima tam še težke čase preživeti, predno se bo primerno uveljavilo. Agilnost tamošnjih sotrugov pa nam jamči, da si bodo gotovo znali uveljaviti organizacijo. Zastrupljenost vodstva tamkajšnje tovarne proti organizaciji pa je razvidno iz tega, ker je odpustila dva tako izobražena delavca kot sta imenovana in s tem dokazala, da ji je neljubo, ako so v podjetju samostojno misleči delavci.

Med tamkajšnjimi delavci je tudi precej Slovencev, ki pa se ne udeležujejo v organizaciji, kakor bi bilo pričakovati. V

organizacijo. Oče organizira za Alaha, sin za delo tega sveta in prav ima; zbira naj svoje brate muslimane v naše skupne vrste, ker nas kot delavce ne loči nobena vera in sploh ničesar.

Vsakomur pa, ki želi potovati na jug, priporočamo, da se naj najprvo obrne po informacije na oblastni odbor SMRJ v Ljubljani; to velja za vse organizirane kovinarje, ako kateri želi na jug, kajti resnica je, da se na jugu da živeti in v mnogih krajih boljše kot v Sloveniji; vendar pa je treba naglasiti, da je to odvisno od res sposobnega dela in znanja, ker pomožnih in neukih delavcev je tam ipak več kot preveč. Z razmerami v kovinski industriji na jugu pa se bomo še večkrat pobavili, da se naše delavstvo upozna v tamkajšnje razmere in da ne bo nasedalo raznim obljubam.

RUDARJI.

J. Arh.

Organiziranim rudarjem Slovenije.

Zaključili smo staro leto, prehamo v novo. Kratek stavek, velik pomen. V zgodovini človeštva je eno leto kakor kapljica v morje, a za posameznega človeka je pa tudi doba enega leta mnogo. Zakaj kmalu minejo mladostna leta, ki jih mora delavski otrok že v pomanjkanju preživeti. Še hitreje pride čas, ko njegov oče prosi za sprejem v delo pri rudniku. Sprejet v delo že v nežni mladosti, oropan čistega zraka, solnca, vprežen dandnevno v težko, nevarno, nezdravo podzemsko delo, se bi je potem leto za letom za svoj bori kos kruha. Koliko jih pri tem predčasno podleže. Pa tudi za tiste, ki vdrže, hitro, prehitro preteče čas. Kar naenkrat občuti trdost v nogah, revmatizem v telesu, nadohu v prsah, moč pojema, njegov kamerad ga postrani gleda, ker ne leista več toliko kot on. Zgubi akordno delo, pride k rezervarjem, še manj zasluži, doma kopica nepreskrbljenih otrok, ki hočejo kruha. Sedaj nekajkrat zbolji; če gre, ako ima že več let, se ga upokoji, ali največkrat se ga odpusti ob priliki vsakokratnih redukcij z motivacijo, češ, ker nimamo lifernge se vas odpušča. Tako je šlo leto za letom skozi njegovo življenje samo gorje in trpljenje; ko so se zaprla rudniška vrata za njim, ima bilanco vrednosti svojega dela pred seboj: dolgo prazno cesto, na katere koncu je zapisano pogin, a na obeh straneh pa glad. In v tem je pomen enega leta za delavčvo življenje velik.

In na drugi strani? Druga stran: rudarski podjetniki in njihovi delničarji se vesele vsake noveletne bilance. Njihova dividenda na delnice se vsako leto na milijone zviša. Vedno višje gre. Ne samo v Ljubljani, v

Ali nabirate člane za Cankarjevo družbo?

Letos bodo še lepše knjige. Vsak čitatelj „Delavca“ naj bo član „Cankarjeve družbe“, ki je naš ponos. S tem pokaže tudi svojo zavednost.

malenkosti. Brezposelni in bolni člani so prejeli izredne božične podpore v denarju. Vsega skupaj je bilo razdeljeno za približno 14.000 Din vrednosti. Po končanem obdarovanju so odšli malčki domov in se je pričel ples za staro in mlado. Zabava je potekla do konca neprislusno, da je prišel vsak na svoj račun, za kar je poskrbel bufet hotela Miklič, ki je nudil izborno vino, jed in drugo pijačo. Opaziti je bilo, da si imeli prireditelji velike stroške, da so bile cene jedi in pijače normalne. Ta prireditve bo vsem udeležencem ostala v spominu ter bodo težko pričakovali, da naši kovinarji zopet kaj prirede.

Zahvala.

Prireditveni odbor božičnice kovinarjev »Kovačev božič« izreka tem potom v imenu obdarovanih otrok, brezposelnih in bolnih članov vsem, ki so s svojimi darili pri-

bodočnosti bo potrebno, da vseljevanje kvalificiranih delavcev na jug regulira organizacija in da pridejo tja taki naši delavci, ki so bili pri nas dobri stebri organizacije, da bodo svoje rojake združili v zdrav smer in jih potegnili iz brezbržja in beznice ter od alkohola. Sicer je pa v Zenici značilno v tamkajšnjem Delavskem domu, kar v celi Sloveniji nikjer ni slučaj, da se v Delavskem domu v Zenici ne dobi nobene alkoholne pijače; vršijo pa se tam veselice in razne zabave, toda alkohola ne točijo. Delavci, ki stanujejo v tovarniških stanovanjih, imajo čista, zračna in snažna stanovanja in v tem pogledu bolj priljubljena kakor v mnogih naših industrijskih krajih.

Zanimiva osebnost zaupnika v Zenici je tudi sotrug Ekinović Alija, sin muslimanskega popa (duhovnika), ki je pa eden najagilnejših sotrugov podrobnega dela za

Dopisna šola za Esperanto.

(4. nadaljevanje.)

Odprite stran 22: Oka leciono. Osma naloga.

Numerirajte stavke od 1 do 4. Prevod: 1. Manj spreten od nje. 2. Najbolj občudovanja vreden izmed njih. 3. Najmanj sladek (ljubek) glas. 4. Močan (krepak), peti.

Tolmačenje: Malpli manj (pli bolj, malje predponka, ki izraža popolno nasprotje). Malplej najmanj (plej najbolj). Pazimo: Jerta spreten, lerte spretno. Admir-ind-a občudovanja vreden (ind je priponka, ki pomeni vreden česa, admiru občudovati). Servisto sluga. Če smo že kaj pozabili, tedaj moramo ponoviti vaje, da se nam besede bolj utisnejo v spomin. Vežbajmo sledečih 9 stavkov z odgovori ter preidimo na:

Natja leciono. Deveta naloga.

Stavke od 1 do 5 prevedemo: 1. Mi ljubimo njega. 2. Riba je (jesti) muho. 3. Jaz sem pil dober čaj. 4. Kaj boste naredili. 5. Ali imate Vi čiste skodelice? Tolmačenje: ami ljubiti, li on, lin njega

(-n izraža četrti sklon), fišo riba, manĝi jesti, muŝo muha (muŝon četrti sklon na vprašanje koga?) itd. Preidimo na vprašanja in odgovore.

Deka leciono. Deseta naloga. (-ejo, -isto.)

V tej vrsti vidimo v oklepaju priponko -ejo, ki označuje kraj, kjer se godi to, kar določa besedni koren n. pr. dorm-ejo spalnica, vend-ejo prodajalca, lern-ejo šola, itd. ter priponko -isto, ki označuje osebo s stalnim poklicem ali trajnim poslom n. pr.: vend-isto prodajalec, maŝin-isto strojnik, fervoj-isto železničar. (primerjaj mednarodno besedo telegrafist). Priponka -ejo se vporablja kot samostojna beseda ter pomeni: prostor, mesto, ter -isto: poklic. Ako katerega zanima število teh pred- in priponk, naj si iste ogleda na strani 76, in sicer pod naslovom Prefiksoj (Predponke), Sufiksoj (Priponke). Preidimo na besede, ki so nam potrebne za razumevanje po-vesti: Mia vilaĝo; Moja vas.

1. vas — ali — blago, tkanina;
2. nekaj — okrog, okoli — otrok;
3. cesta — iti — do;
4. ulica — jutro — dan;
5. trg — pekarna — sredina;
6. prodajalnica, ŝtacuna — pek — pol-dne;

7. javen-a-o — prvi-a-o — učiti;
8. učiti se — drugi-a-o — reči;
9. ŝola — tretji-a-o — ljubiti;
10. prodajati — različen-a-o — kajti, ker;
11. trgovina — mnogo — vendar, toda;
12. trgovec — predmet — srcé;
13. ĉesati — diŝava (ŝpecerija) — Francoz;
14. ĉesalnica — sladkor — med, med tem;
15. ĉesalec — poper — briti;
16. kruh — sol — že;
17. ĉokolada — bonbon — miren-a-o;
18. vino — bel-a-o — toda.

Na strani 24 sledeče besede:

1. delati — morete — pomagati;
2. narediti, storiti — moči, premoči — kupiti;
3. kava — kosilo — nov-a-o;
4. kavarna — po, potem, za — tudi.

Tolmačenje: Na strani 24 smo prevedli besedici: oni povas s »morete« (nemški »man kann«). Povest prevedimo na papirju ter preidimo na vprašanja in odgovore, ko smo se dobro seznanili z novimi besedami in z vsebino povesti. (Nadalj. sledi.)

RADIO-DELAVSKE URE.

Prosvetni odsek Delavske zbornice v Ljubljani prireja dogovorno z radio-odajno postajo v Ljubljani posebne delavske radio-ure. Kakor se delavec vedno poslužuje za svojo samolozobrazbo najmodernejših sredstev, tako mu naj bo tudi radio sredstvo za izpopolnitev svoje samolozobrazbe. Radio-delavske ure se bodo od sedaj naprej vršile vsako soboto od 8.—9. ure zvečer. V soboto, 11. t. m., bo delavska ura prinašala delo v tovarnah (martinovih pečeh) na Jesenicah.

V dvorani Delavske zbornice se ves program prednaša po zvočniku. Ljubljancem in tisti iz bližnje okolice, pridite vsako soboto v dvorano in preživite boste lepo uro izobrazbe in užitka! Poslušali bomo pri pogrnjenih mizah.